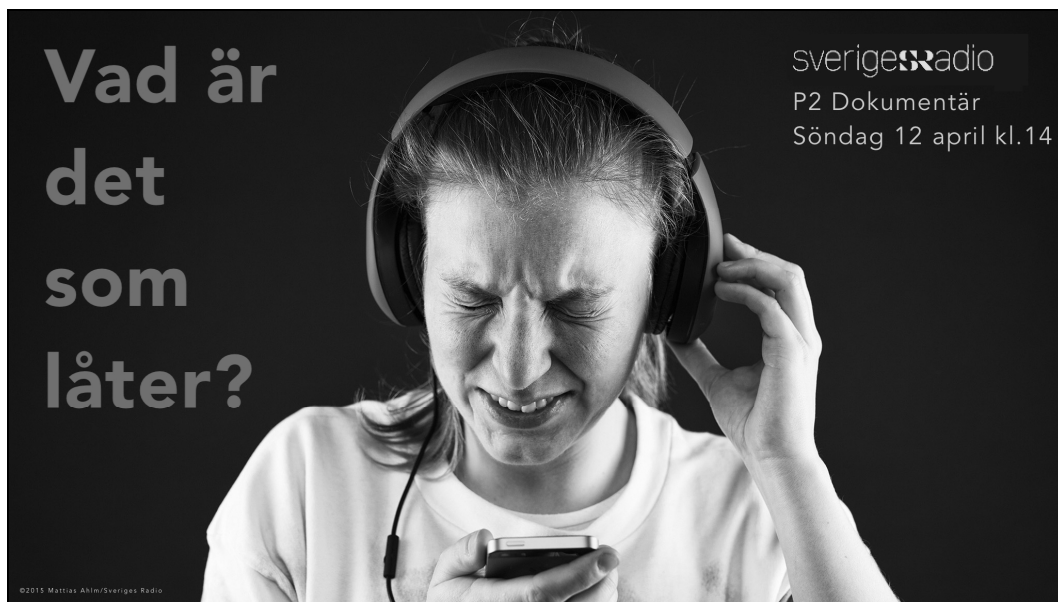

Ett radioprogram om snålkodning

Anders Olsén, LTS-medlem och mångårig medarbetare på Sveriges Radio, har gjort ett program om snålkodning. Flera andra LTS-profiler medverkar i programmet som sänds den 12 april.

Av Anders Olsén

"Snålkodning spelar ingen som helst roll för ljudkvaliteten – om man inte lyssnar förstås, för då spelar det en väldig roll."

The Guardian

┌ Dagens musiklyssnande ser inte riktigt ut som man kanske tror. För många av oss är till exempel cd:n en ganska ny företeelse. För dagens unga generationer är den snarast en relik från förr och ett museiföremål i mammas och pappas skivhylla. För det uppväxande släktet sker i dag i princip all musiklyssning i mobiltelefonen via delade eller strömmade musikfiler på nätet, i 99 fall av hundra i form av snålkodade filer och oftast mp3 med alldeles för låg bithastighet. Helt dominerande är 128 kb/s – i bästa fall utan kaskadkodning.

Samtidigt visar det sig att kunskap om vad snålkodning gör med musiken som regel är obefintlig. Man vet inte ens att det är en skillnad i upplösning jämfört med till exempel en cd. Eftersom olika strömningstjänster via nätet nästan helt tagit över människors musikkonsumtion kändes det väldigt befogat med ett konsumentupplysnings-program.

För min egen del blev problemet uppenbart då jag under några år dagligen jobbade med snålkodning av alla möjliga och omöjliga ljud. Innan dess tillhörde jag nog dem som lite slarvigt var förvånade över hur pass bra det kunde låta trots att så mycket information var borttagen. Men att dagligen sitta och tvingas jämföra PCM 44,1/16 med olika snålkodningar har snarare gjort mig förvånad över hur illa det faktiskt låter – från de uppenbara och lättbeskrivna artefakter som uppstår av dåliga kodare eller låga bithastigheter till de mer diffusa fel som är svåra att sätta fingret på men som likväl finns där även vid optimal kodning i höga och medelhöga bithastigheter.

Programmets syfte

Programmets huvudsyfte är inte att detaljbeskriva kodningens effekter eller att kliva ner på djupet i funktion eller skillnader mellan HE-AAC, Ogg Vorbis, AAC eller mp3, utan att informera om att snålkodning faktiskt existerar och att den begränsar vår möjlighet att uppleva musik. Det är något som de flesta inte vet om – över huvud taget. Utan den kunskapen är det omöjligt för oss konsumenter att ställa krav på de strömningstjänster vi använder.

Själva lämnar de ju inte gladeligen ut den informationen – snarare tvärtom. Att ingen av de stora musiktjänsterna ville medverka i ett radioprogram om ljudkvalitet är talande. Undantaget utgörs i det här fallet av Wimp, som ju har ljudkvalitet som sitt främsta säljargument.

Till min hjälp har jag elever från musiklinjen på Södra Latins gymnasium i Stockholm, ett mycket intressant och givande möte med Lars Liljeryd som konstruerat påtagliga förbättringar i senare tiders ljudkodare samt mina tekniska favorit-orakel i form av Ingvar Öhman, som knappast är obekant för MoLt:s läsare, och Lars Mossberg, utvecklingsingenjör på Sveriges Radio. Dessutom medverkar DJ:s, hifi-försäljare och lossless-uppstickaren Wimps affärsansvarige för Sverige och Danmark, Morten Remmer.

Ett spännande problem som uppdragats i samband med programmet är att visst innehåll i form av testsignaler etcetera endast blir korrekt vid den initiala fm-sändningen. Alla andra distributionsvägar

som Sveriges Radios Play, direktströmning och efterlyssning är i dagsläget utsatta för någon form av snålkodning.

Ett intensivt arbete pågår för att hitta lösningar på hur programmet skall kunna bli tillgängligt utan kodning. En from förhoppning är förstås att det ruskar om Sveriges Radio när det gäller ljudkvalitetsaspekten på all webb-, mobil- och efterlyssning.

Jag hoppas också att programmet ska ge även MoLt:s kunniga och initierade läsare något till livs, trots att det inte gräver djupt i tekniska finstiltheter utan förhoppningsvis är tillgängligt för gemene man. Om vi tillsammans ska kunna påverka problemet är det ju bra att så många som möjligt åtminstone vet att det finns.

Programmet "Vad är det som låter?" sänds i Sveriges Radio P2 söndagen den 12 april kl 14.00.